

Tyresö kommun

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2020

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Sammanfattning	4
3.	Måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning	6
4.	Kommunens ekonomiska läge	8
4.1.	Tyresö kommuns ekonomiska resultat	8
4.2.	Balanskravsresultatet	9
4.3.	Driftkostnader	10
4.4.	Registeranalys löner	10
4.5.	Avvikelser styrelse/nämnd	10
4.5.1.	Kommunstyrelsen	10
4.5.2.	Barn- och utbildningsnämnden	11
4.5.3.	Äldre- och omsorgsnämnden	11
5.	Balansräkningen	11
5.1.	Anläggningstillgångar 3 380 (2 955) Mkr	11
5.2.	Omsättningstillgångar 494 (482) Mkr	12
5.3.	Eget kapital 1 454 (1 130) Mkr	12
5.4.	Avsättning för pensioner 361 (319) Mkr	13
5.5.	Långfristiga skulder 1 109 (1 180) Mkr	13
5.6.	Kortfristiga skulder 950 (808) Mkr	13
5.7.	Kassaflödesanalys	14
6.	Pant och ansvarsförbindelser	15
7.	Leasingåtaganden	15
8.	Säkringsredovisning	15
9.	Sammanställd redovisning	16
10.	Bokslutsprocessen	16
10.1.	Verifikationsgranskning	16
10.2.	Tvister	17
10.3.	Koncernredovisning	17
11.	Tillämpning av RKR R2	17
11.1.	Bakgrund	17
11.2.	Sammanfattning	19
11.3.	Slutsats	19

1. Inledning

På uppdrag av Tyresö kommuns förtroendevalda revisorer har Ernst & Young AB (EY) granskat kommunens årsbokslut och årsredovisning för år 2020.

Syftet med granskningen är att erhålla tillräckliga underlag/revisionsbevis för revisorernas uttalanden i revisionsberättelsen beträffande om räkenskaperna ger en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat och ställning samt att redovisningen av verksamhetens resultat och måluppfyllelse redovisas i enlighet med kommunallagens krav. Vidare syftar granskningen till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för förslag till uttalande i revisionsberättelsen om fullmäktiges godkännande av årsredovisningen.

Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och inriktas främst på att säkerställa att kommunen följer den kommunala bokförings- och redovisningslagen (LKBR) och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

Vid granskningen har, i enlighet med god revisionssed, väsentlighet och risk varit vägledande. Granskningen täcker således inte in alla eventuella brister i intern kontroll och räkenskaper.

De mest väsentliga noteringarna som gjorts i granskningen sammanfattas under punkt 2. Samtliga belopp är angivna i miljoner kr (Mkr) om inget annat anges. Belopp inom parentes avser jämförelseåret 2019.

Rapporten har faktakontrollerats av kommunen.

2. Sammanfattning

- De flesta av målen inom områdena hållbar ekonomi, hållbar kvalitet och attraktiva arbetsgivare bedöms vara uppfyllda. Av totalt tolv mål bedöms åtta vara uppfyllda och resten delvis uppfyllda. Av samtliga fyra strategiska kommunövergripande mål bedöms samtliga vara delvis uppfyllda. Vi konstaterar dock att det inte är helt tydligt på vilket sätt kommunen har bedömt målnuppfyllelsen. Det saknas en beskrivning av vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att respektive mål ska bedömas vara grönt, gult eller rött. Vidare saknas det i några fall väsentliga mätbara indikatorer som bidrar till den övergripande bedömningen av huruvida målet uppfyllts. Vi konstaterar dock att kommunen arbetar med att utveckla arbetet med målstyrning och att tydliga steg framåt har tagits under det gångna året. Vi rekommenderar kommunrevisionen att under kommande år följa kommunens arbete mot en mer utvecklad målstyrning.
- Granskningen av årsbokslutet och årsredovisningen har inte påvisat några väsentliga fel i resultat eller ställning.
- Den 1 januari 2019 trädde en ny redovisningslag i kraft för kommuner och regioner, (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, förkortas LKBR). Det normgivande organet, Rådet för kommunal redovisning (RKR), har baserat på den nya lagen givit ut ny normgivning som benämns "Rekommendationer". Baserat på den nya lagen och nya rekommendationer från RKR har kommuner och regioner behövt ändra redovisningsprinciper från och med 2019, vilket påverkar kommunernas och regionernas resultat och ställning i olika avseenden jämfört med tidigare lag och normering. Kommunen valde 2019 att inte ändra princip för redovisning av gatukostnadsersättningar 2019. RKR:s styrelse ansåg att kommunerna hade möjlighet att välja att införa de nya reglerna antingen 2019 eller 2020. Vi kan konstatera att Tyresö kommun från och med 2020 har efterlevt principförändringarna.
- Årsredovisningen bedöms ge en i allt väsentligt rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat för 2020 och ställning per 2020-12-31. Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller de krav som framgår av LKBR och av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Avstämningar för kommunens bokslut håller överlag en god kvalitet och bokslutsarbetet har i huvudsak färdigställts enligt tidplan.
- Kommunen redovisar ett resultat för 2020 om 194 Mkr (99 Mkr) vilket är 138 Mkr högre än budgeterat resultat om 56,1 Mkr, och 95 Mkr högre än föregående år. Statsbidrag står för den beloppsmässigt enskilt största förklaringen till resultatförbättringen.
- Kommunens soliditet, med hänsyn tagen till pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser, uppgår per 2020-12-31 till 19 %, att jämföra med 11,4 % per 2019-12-31.
- Årsredovisningen ger en sammanfattande beskrivning av hur kommunen klarar av att uppfylla de mål som formulerats av kommunfullmäktige. Textdelarna är relativt komprimerade, men ger i tabellform en bild av i vilka avseenden som målen uppfylls och var det finns brister.

- Vår sammantagna bedömning är att den ekonomiska utvecklingen är positiv där föregående års positiva resultat har följts upp med en ökning av det positiva resultatet med 95 Mkr. Den höga investeringstakt som kommunen även fortsättningsvis budgeterar för, tillsammans med SKR:s prognoser för den kommunala sektorn de närmaste åren gör att styrelse och nämnder även fortsättningsvis behöver säkerställa kostnadskontroll och god ekonomisk styrning.

3. Måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning

Kommunens mål för 2020 har utgått från en målstruktur där målen är uppdelade i tre målområden med fyra strategiska mål samt tre grundförutsättningar.

De fyra strategiska kommunövergripande mål för mandatperioden 2019-2022 framgår nedan. I anslutning till respektive mål nedan anges kommunens färgkodning, dvs bedömningen av huruvida målet är uppfyllt samt i jämförelse med föregående år.

Övergripande strategiskt mål:	Måluppfyllelse 2020:	Måluppfyllelse 2019:
Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt	Totalt tre indikatorer. Två bedöms gröna, en röd.	
Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling.	Totalt tre indikatorer. Två bedöms gröna, en vit, dvs ej mätt.	
Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet.	Totalt två indikatorer. En bedöms grön och en gul.	
Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa.	För målet saknas övergripande indikatorer, men avstamp har tagits i nämndernas mål för området.	

Samtliga övergripande mål har för 2020 haft indikatorer kopplade till sig, där resultatet sammanlagt utgör bedömningen av måluppfyllelsen för det övergripande målet. Indikatorernas respektive mål är satta utifrån förra årets resultat. Förutom indikatorerna vägs också nämndernas respektive måluppfyllelse inom målområdet in vid den övergripande bedömningen.

I årsredovisningen saknas en tydlig beskrivning av vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att respektive övergripande strategiskt mål ska bedömas vara uppnått, dvs om det ska markeras som grönt, gult eller rött. Bedömningen uppges ta avstamp i de övergripande indikatorerna kopplade till respektive strategiskt mål men också med hänsyn till respektive nämnds måluppfyllelse. Vi konstaterar dock att kommunen arbetar med att utveckla arbetet med målstyrning och att tydliga steg framåt har tagits under det gångna året.

Vidare anges i årsredovisningen att för att kommunen ska kunna genomföra det kommunala uppdraget med god kvalitet på servicen till medborgarna så behöver viktiga grundförutsättningar vara på plats. Dessa delas in i de tre områdena attraktiv arbetsgivare, hållbar kvalitet och hållbar ekonomi. Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om riktlinjerna för kommunens medelsförvaltning (KL 11 kap 1§) och ta fram de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Inom området *hållbar ekonomi* har kommunen tre grundförutsättningar som bedöms utifrån åtta indikatorer. Två av tre grundförutsättningar bedöms vara uppnådda (gröna) medan en bedöms vara delvis nådd (gult). Den delvis nådda grundförutsättningen är *Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser*.

Tre av de åtta indikatorerna utgör kommunens finansiella mål. Ett finansiellt mål återfinns inom var och en av grundförutsättningarna. Samtliga tre finansiella mål har uppnåtts.

Inom området *hållbar kvalitet* har kommunen fem mål. Det finns inga indikatorer angivna för målen men i viss utsträckning anges i årsredovisningen vad bedömningen av måluppfyllelsen lutar sig mot. Av de fem målen bedöms tre som nådda (gröna) och två som delvis nådda (gula).

Inom området *attraktiv arbetsgivare* har kommunen fyra övergripande mål. För dem finns inte heller några fasta angivna indikatorer. Dock anges även här mot vad bedömningen lutar sig. Ett exempel är för det övergripande målet *Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap*, där den övergripande bedömningen är att målet har nåtts, dvs det bedöms som grönt. Som underlag för bedömningen anges att kommunen har ett antal utvecklingsinsatser och att ett arbete har påbörjats med att förbättra chefsutbildningar.

Vår bedömning är att detta inte är relevant underlag att luta sig mot vid en bedömning av huruvida kommunen har chefer som utövar ett gott ledarskap.

Av de fyra övergripande målen bedöms tre som nådda (gröna) och ett som delvis nått, dvs gult.

Vår övergripande bedömning är att det inte är helt tydligt på vilket sätt kommunen har bedömt måluppfyllelsen. Det saknas en beskrivning av vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att respektive mål ska bedömas vara grönt, gult eller rött. Vidare saknas det i några fall väsentliga mätbara indikatorer som bidrar till den övergripande bedömningen av huruvida målet uppfyllts. Kommunen har dock under året som gått påbörjat ett arbete med att förbättra målstyrningen. Arbetet fortgår under 2021.

4. Kommunens ekonomiska läge

Utfall

Resultaträkning, Mkr	2020	2019	Förändring
Verksamhetens intäkter	665,1	639,7	25,4
Verksamhetens kostnader	-3185,6	-3155,1	-30,5
Avskrivningar	-125,7	-116,2	-9,5
Jämförelsestörande poster	-	-	0,0
Skattenetto	2 839,5	2 731,0	108,5
Finansnetto	0,7	-0,3	1
Årets resultat	193,9	99,0	94,9

Budget

Resultaträkning, Mkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	665,1		
Verksamhetens kostnader	-3 185,6		
Avskrivningar	-125,7	-118,0	-7,7
Verksamhetens nettokostnad	-2 646,2	-2 743,0	96,8
Skatteintäkter	2 520,8	2 556,9	-36,1
Generella statsbidrag och utjämning	318,7	250,7	68,0
Skattenetto	2 839,5	2 807,5	32,0
Verksamhetens resultat	193,3	64,5	128,8
Finansiella intäkter	14,0	7,5	6,5
Finansiella kostnader	-13,3	-16,0	2,7
Finansnetto	0,7	-8,5	9,2
Årets resultat	193,9	56,1	137,8

4.1. Tyresö kommuns ekonomiska resultat

Kommentarer avseende förändring av utfall mot föregående år

Kommunen redovisar ett resultat för 2020 om 194 Mkr (99 Mkr) vilket är en positiv förändring om 95 Mkr sedan föregående år. Skattenettet står för den beloppsmässigt största förklaringen till resultatförbättringen. Generella statsbidragen är 96 Mkr högre än 2019. Kommunen har vid två tillfällen under 2020 erhållit utökade statsbidrag till följd av coronapandemin. Totalt tillskott avseende detta uppgår till 63 Mkr. Utöver bidrag relaterade till coronapandemin har kommunen även erhållit bidrag om 28 Mkr för att säkra välfärdsverksamheten inom kommunen.

Verksamhetens kostnader har ökat med ca 31 Mkr. Större förklaringsposter till detta är ökning av lönerelaterade kostnader med ca 57 Mkr och inköp av förbrukningsinventarier och material som ökat med ca 21 Mkr, där ökningen är primärt hänförlig till coronapandemin och digitalisering i form av inköp av datorer. En nettoeffekt uppstår då övriga kostnader såsom utbildning, konferens, resor har

minskat med 6,5 Mkr och engångspost om 18 Mkr föregående år för försäljning av exploateringsstillgångar förekom.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 190,3 (98,7) Mkr, där skillnaden mot årets resultat utgörs av reducering av realisationsvinster. Kommunen har likt 2019 valt att avsätta medel till resultatutjämningsreserven. Vid bokslutet per 2020 har kommunen avsatt 38 Mkr och det innebär att reserven nu uppgår till 75 Mkr.

Kommentarer avseende budgetavvikelser

Kommunen redovisar ett resultat för 2020 om 194 Mkr vilket är 138 Mkr högre än budgeterat resultat om 56 Mkr.

Avvikelsen mot budget är hänförlig till utökade statsbidrag som kommunen erhållit efter två beslut från staten vilket bidrar till ett högre skattenetto samtidigt som att nettokostnaderna understiger budgeten. Nettokostnadens avvikelse mot budget påverkas av coronapandemin där kommunen erhållit ersättning för sjuklönekostnader om 20 Mkr, merkostnadsersättning från Socialstyrelsen samtidigt som resor, konferenser och utbildningar har ej kunnat genomföras och därmed bidragit till lägre kostnader för dylika.

4.2. Balanskravsresultatet

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 190,3 (98,7) Mkr, där skillnaden mot årets resultat utgörs av reducering av realisationsvinster om 3 Mkr.

Kommunen reserverar i år medel till resultatutjämningsreserv (RUR). Av Kommunallagen 11:14 framgår att "kommuner och regioner får till en resultatutjämningsreserv reservera medel som får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel". Vidare anges hur stor en dylik reservering får vara. Tyresö kommun reserverar 38,0 Mkr, vilket motsvarar den del av resultatet som överstiger en procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Årets resultat	193,9
samtliga realisationsvinster	-3,0
vissa realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0,0
vissa realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	190,3
medel till resultatutjämningsreserv	-38,0
Årets balanskravsresultat	152,4
 Balanskravsresultat från tidigare år	 61,7
Summa	214,1

Kommunallagen 11:1 anger att om en kommun har en RUR i enlighet med 11:14, ska hanteringen av denna framgå av de av fullmäktige beslutade riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Tyresös nuvarande dylika riktlinjer beslutades av Kommunfullmäktige den 23 april 2020, och av dessa framgår vilka regler som ska

tillämpas av kommunen gällande RUR (bl.a. anges att RUR:s sammanlagda belopp får uppgå till högst 150 mnkr, att medel ur RUR får disponeras när underskott uppstår till följd av att skatteintäkterna minskar i en konjunkturcykel, hur lågkonjunktur definieras och hur mycket av RUR som får användas under ett enskilt år).

4.3. Driftkostnader

Vi har stickprovsvis stämt av årets driftkostnader mot fakturaunderlag, bl.a. i syfte att granska huruvida det förekommit att poster har kostnadsförts när de enligt god sed ska redovisas i balansräkningen som tillgångar. Kommunens riktlinjer anger att anskaffningar till ett värde överstigande 50 Tkr och med en nyttjandeperiod överstigande 3 år ska aktiveras som en anläggningstillgång. För investeringar i hyrda lokaler uppgår beloppet till 500 Tkr. Granskningen har inte medfört några väsentliga noteringar.

4.4. Registeranalys löner

I enlighet med revisionsplanen har vi i bokslutet kompletterat vår rutingenomgång av löneprocessen med en substansgranskning i form av registeranalys av löner för perioden januari-oktober 2020. Substansgranskningen har utförts genom stickprovsgrensning där vi med stöd av registeranalysen följt upp bl.a. höga bruttolöner, dubbla poster samt ytterligare avvikande poster.

Granskningen har inte medfört några väsentliga noteringar.

4.5. Avvikelser styrelse/nämnd

Driftredovisning, Mkr	Nettokostnader		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen	-335,2	-345,3	10,1
Byggnadsnämnden	-6,7	-6,4	-0,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-258,1	-262,4	4,3
<i>Gymnasieskola</i>	-232,8	-234,6	1,8
<i>Vuxenutbildning</i>	-25,2	-27,8	2,6
Kultur- och fritidsnämnden	-111,2	-111,8	0,6
Barn- och utbildningsnämnden	-1 050,5	-1 076,6	26,1
Äldre- och omsorgsnämnden	-603,9	-649,8	45,9
Arbetsmarknads- och socialnämnden	-257,2	-255,6	-1,6
Summa verksamhetsområden	-2 622,9	-2 707,9	85,0

4.5.1. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott om 10,1 Mkr. Det förklaras primärt av verksamhetsdelen "Gemensam verksamhet" som bidrar med en positiv budgetavvikelse om 28,1 Mkr. Att budgeten inte har utnyttjats är hänförligt till att centrala medel inte har förbrukats i den takt som kommunen beräknat och diverse utvecklingsarbeten som ej genomförts i samma utsträckning som det var tänkt innan

pandemin. Nettoeffekten påverkas av verksamhetsområdet "Väghållning och Park" som påverkats negativt av ändrade redovisningsprinciper (RKR R2) som bidragit till att verksamheten erhåller lägre intäkter jämfört med tidigare år. Kommunen periodiserar inte längre exploateringsintäkter i samma takt som avskrivningstiden för anläggningen. Detta bidrar till minskade intäkter vilket påverkar resultatet för verksamhetsområdet.

4.5.2. Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden redovisar ett överskott om 26,1 Mkr jämfört med budget. Föregående år översteg nämnden budget med 1 mkr. Jämfört mot föregående år så har nettokostnaderna ökat med 5 mkr. Således ingen större förändring för verksamhetsområdet mellan åren. Avvikelsen är hänförlig till att nämnden har under 2020 erhållit ersättning för bl.a. höga sjuklönekostnader om ca 12 Mkr vilket påverkat övriga intäkter positivt.

Vid jämförelse av budgeten mellan åren så uppgår budgetökningen till 31 Mkr.

4.5.3. Äldre- och omsorgsnämnden

Nämnden redovisar ett överskott om 45,9 Mkr jämfört med budget, varav äldreomsorg redovisar en positiv budgetavvikelse om 32,3 Mkr (11,9 Mkr). Avvikelsen är hänförlig till att efterfrågan för äldreomsorg har minskat p.g.a. pandemin; beläggningen har varit lägre än beräknat och bidragit till både minskade intäkter och minskade kostnader. Nämnden har erhållit ersättning för höga sjuklönekostnader om 4,3 Mkr och riktade statsbidrag för merkostnader om 8,3 Mkr.

Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 5 Mkr (lägre intäkter om 9,5 Mkr och lägre kostnader om 4,4 Mkr). Exklusive bidragen och ersättningar så uppgår nettokostnadsökningen till 17,6 Mkr.

Budgetanslaget har jämfört med föregående år ökat med 45 Mkr.

5. Balansräkningen

5.1. Anläggningstillgångar 3 380 (2 955) Mkr

Balansposten utgörs framför allt av byggnader och mark 3 201 Mkr (2 778 Mkr), varav pågående projekt uppgår till 1 178 (877) Mkr samt maskiner & inventarier 69 (70) Mkr och finansiella anläggningstillgångar 110 (108) Mkr. Årets bruttoinvesteringar i anläggningstillgångar uppgår till 550 (525) Mkr och årets avskrivningar till 126 (116) Mkr.

Tre av de största investeringarna under året avser exploateringsprojekten för Östra Tyresö, Norra Tyresö Centrum och Tyresövägen. De största pågående fastighetsinvesteringarna är den nya ishallen i Tyresö centrum och den nya Fornuddsskolan.

För anskaffningar under året har ett urval granskats mot underlag med avseende på balans- och rörelsegillhet (dvs. att kriterierna för att få redovisas som tillgång uppfylls samt att fakturorna synes avse sådant som är kopplat till kommunens verksamheter).

Vi har inhämtat projektavslutsrapport som upprättats i samband med avslut av investeringsprojekt och aktivering av anläggningstillgångarna. Vi bedömer att det finns ett behov av att ytterligare formalisera rutinen för avslut av investeringsprojekt. Avskrivning av aktiverade utgifter sker enligt gällande principer från anskaffningstidpunkten eller när tillgången tas i bruk. Årets avskrivningar har granskats utifrån fastställda principer med notering att aktivering ibland sker långt efter ett projekt slutförts och anläggningen tagits i bruk (jämför RKR R4 Materiella anläggningstillgångar).

Vi har tidigare i vår granskning av kommunens materiella anläggningstillgångar uppmärksammat att ingående balans för materiella anläggningstillgångar inte stämmer med anläggningsregistret. Kommunen har till bokslutet 2020 åtgärdat problematiken med ingående balansen och nu kan faktiskt anskaffningsvärde identifieras. Det ska dock tilläggas att anläggningsregistret ej är tillfredställande med nuvarande system. Exportering av underlag kan ej utföras per givna datum i efterhand.

De finansiella anläggningstillgångarna uppgår till 110 (108) Mkr och består främst av 26 (26) Mkr i Kommuninvest, aktier i dotterbolag om 50 (50) Mkr, andel i bostadsrätter om 10 (10) Mkr samt utlämnande gatukostnadslån 15 (12) Mkr.

5.2. Omsättningstillgångar 494 (482) Mkr

Omsättningstillgångar består framför allt av likvida medel 246 (216) Mkr, interimsfordringar 134 (117) Mkr, exploateringsmark 59 (55) Mkr, skattefordringar 37 (30) Mkr, kundfordringar 10 (60) – (2018 uppgick kundfordringar till 23) Mkr och statsbidrag 7 (4) Mkr. Posterna har stämts av mot bokslutsspecifikationer samt underlag i form av kontoutdrag från bank och engagemangsbesked, bidragsbeslut, reskontror och periodiseringsrapporter.

Vi har identifierat en avvikelse avseende kundfordringar. Avvikelsen uppgår till ca 7 Mkr och uppkommer på grund av att skickade kundefakturer som avser kommande räkenskapsår inte har bokförts som kundfordran i kommunen i december 2020 utan i januari 2021 tillsammans med intäkten. Det innebär att inbetalningar i december som avser dessa fakturer blir bokförda mot kundfordringar som en kreditpost utan att det finns motsvarande debetpost. Detta blir reglerat i januari eftersom kundfordran är bokförd i januari 2021. Hanteringen är felaktig då intäkter som avser kommande räkenskapsår ska bokföras som kundfordring och förutbetalad intäkt för att kunna efterfölja LBKR 3 kap. 5 § avseende "Avslutande bokföringstransaktioner". Enligt LKBR ska poster som är nödvändiga för att bestämma räkenskapsårets intäkter och kostnader och den finansiella ställningen på balansdagen bokföras.

5.3. Eget kapital 1 454 (1 130) Mkr

Förändringen av eget kapital jämfört med föregående år motsvaras av 2020 års positiva resultat om 194 Mkr samt de justeringar av eget kapital som är en effekt av att kommunen från 2020 följer det RKR normerade i RKR R2 (intäktsrekommendationen). När en kommun erhåller gatukostnads- och exploateringsersättningar så ska dessa redovisas som intäkt i sin helhet när det inte längre föreligger en förpliktelse mot finansären. Dvs när kommunen enligt en gatukostnadsutredning eller exploateringsavtal har fullföljt sina förpliktelser mot

finansiären så föreligger inte längre någon skuld mot denna och de erhållna medlen ska sålunda intäktsföras. Logiken i detta är att när posten inte längre uppfyller definitionen av att vara en skuld så ska den intäktsföras.

Under 2020 har således kommunen flyttat tidigare års skuldförda exploateringsintäkter och gatukostnadsersättningar över det egna kapitalet (och således bokas det framgent ej intäkter i takt med avskrivningstiden vilket det gjordes enligt den tidigare redovisningsprincipen). Effekten av omföringen för tidigare års skuldföring uppgår till 129 Mkr. Se vidare kommentarer i avsnitt 11.

5.4. Avsättning för pensioner 361 (319) Mkr

Pensionsförpliktelser intjänade från och med år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen, medan pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Redovisningen sker i enlighet med lag och RKR:s rekommendationer.

Särskild löneskatt om 24,26 % är inkluderad i beloppet. Ökningen mot föregående år fördelar sig på 30 Mkr i ökad pensionsavsättning och 7 Mkr i ökad avsättning för särskild löneskatt. Den ökade pensionsavsättningen beror på ökning i intjänandeår och lönenivåer för kommunens anställda och är i nivå med de förändringar som skett under de senaste åren. Avsättningen har stämts av mot rapport från KPA utan anmärkning. Aktualiseringsgraden uppgår till 98 %.

5.5. Långfristiga skulder 1 109 (1 180) Mkr

Posten långfristiga skulder avser långfristiga lån om 1 100 (1 000) Mkr (varav 340 Mkr avser kortfristig del och avgår till kortfristiga skulder), anläggnings-/anslutningsavgifter 152 (149) Mkr och investeringsbidrag 194 (203) Mkr fördelat på offentliga och privata investeringsbidrag vilket är en effekt av att kommunen numera följer RKR R2.

Förändringen mot föregående år är direkt hänförlig till RKR R2. Tidigare år så var gatukostnadsersättning bokfört som skuld, 127 Mkr. Vid tillämpning av RKR R2 har 83 Mkr av den tidigare skulden omförts till eget kapital, 24 Mkr har intäktsförts under året (se post Taxor & Avgifter i Not 1) och resterande 21 Mkr har förts till privata investeringsbidrag.

Förfallostrukturen för lånen är 340 Mkr 0-1 år, 320 Mkr 1-3 år, 190 Mkr 3-5 år och 250 Mkr senare än 5 år. Tyresö kommun redovisar, i likhet med föregående år, lånen som förfaller inom 1 år som kortfristiga, vilket är i enlighet med RKR R7.

5.6. Kortfristiga skulder 950 (808) Mkr

Posten kortfristiga skulder utgörs framför allt av kortfristig del av långfristig skuld 340 (300) Mkr, leverantörsskulder 209 (166) Mkr, personalens skatter, avgifter och upplupna personalkostnader 191 (176) Mkr, interimsskulder 88 (97) Mkr och diverse övriga kortfristiga skulder 122 (90) Mkr.

Avstämning har skett mot leverantörsreskontra, underlag från bank och underlag från lönesystemet där stickprovsgranskning genomförts för att säkerställa att skulderna är bokförda till korrekta belopp. Personalrelaterade skatter har stämts av mot

deklarationsunderlag. Periodiseringskontroll har utförts för att verifiera att väsentliga kostnader inte bokförts i fel period.

Avseende semesterlöneskulden, vilken uppgår till 75 (69,3) Mkr, överensstämmer semesterlöneskuldslistan med huvudboken. Vi har utfört stickprovvis granskning för avstämning på individnivå, där antal sparade dagar enligt semesterlöneskuldslista stämts av mot lönesystemet. Tidigare år har vi noterat att det skett korrigeringar efter bokslutet. I år har inga justeringar utförts på de stickprov som granskats. Dock återfinns det flertalet individer med högt antal sparade dagar och vi vill poängtera likt vi tidigare gjort vid rapportering för internkontroll att kommunen bör utföra en dokumenterad kontroll avseende anställda med högt antal sparade dagar för att säkerställa att dessa är korrekta.

5.7. Kassaflödesanalys

Kommunens kassaflödesanalys är upprättad i enlighet med rekommendationer från RKR. Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

6. Pant och ansvarsförbindelser

Mkr	2020-12-31	2019-12-31
Pensionsförpliktelser som inte har skuldförts	718	737
Borgensförbindelser	2 019	2 032

Pensionsförpliktelser som inte redovisas som skuld avser intjänade pensioner fram till år 1998. Detta är korrekt hanterat. Beloppet har stämts av mot underlag från KPA utan anmärkning. I beloppet ovan ingår även löneskatt om 24,26 %, vilket har kontrollberäknats utan anmärkning.

Borgensförbindelser består främst av borgensåtaganden gentemot Tyresö Bostäder AB (1 840 Mkr) och övriga bolag (179 Mkr).

7. Leasingåtaganden

Kommunen följer RKR R5 Leasing. Detta innebär bl.a. att kommunen har lämnat upplysning om det sammanlagda beloppet per balansdagen av framtida minimileaseavgifter 441(496) Mkr, fördelade på förfallotidpunkter enligt följande:

- inom ett år 12 (8) Mkr,
- senare än ett år men inom fem år 85 (117) Mkr,
- senare än fem år 345 (371) Mkr.

Redovisade belopp har stämts av mot rapport från leasegivare samt stickprovsgranskats mot underliggande leasingavtal för att säkerställa korrekt klassificering av avtalen enligt förfallotidpunkterna ovan. Granskningen har genomförts utan anmärkning.

8. Säkringsredovisning

Kommunen säkrar delar av sin upplåning genom köp av räntetaksoptioner, och tillämpar säkringsredovisning enligt RKR R8 Derivat och säkringsredovisning. För att säkringsredovisning ska få tillämpas ska ett antal villkor vara uppfyllda; det ska finnas dokumentation av säkringsförhållandet och säkringsförhållandet ska förväntas vara effektivt under den period för vilken säkringen har identifierats. Vi har tagit del av kommunens säkringsdokumentation, och bedömer att dokumentationen till största del uppfyller de krav som anges i RKR R8.

9. Sammanställd redovisning

Koncernen i kommunens årsredovisning omfattar kommunen, Tyresö Bostäder AB, och Tyresö Vindkraft AB.

Koncernens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter har granskats i enlighet med god sed.

Mkr	2020	2019
Kommunen	193,9	99
Tyresö Bostäder AB	21,8	49,6
Elimineringar	2,5	7,3
Koncernresultat	218,2	141,3

Eliminering som påverkar resultatet avser utdelning om 0,3 Mkr och avskrivning för goodwill i Tyresö bostäder -2,8 Mkr. Den elimineras i koncernen då posten uppstod i samband med att Tyresö bostäder köpte Tyresö vindkraft av kommunen. Därutöver har elimineringar skett för interna mellanhavanden.

10. Bokslutsprocessen

Bokslutsarbetet har i huvudsak färdigställts enligt tidplan. Vi ser positivt på att kommunen under föregående år började arbeta digitalt. Bokslutsbilagor och underliggande dokumentation bedöms överlag hålla en god kvalitet.

10.1. Verifikationsgranskning

Vid bokslut så har verifikationsgranskning genomförts där granskningen omfattat följande kontrollmål:

- För varje ekonomisk händelse finns en verifikation som på ett riktigt och entydigt sätt skildrar händelsen.
- De ekonomiska händelserna bokförs löpande.
- Kontanta in- och utbetalningar bokförs senast påföljande arbetsdag.
- De ekonomiska händelserna bokförs i systematisk ordning.
- Samtliga verifikationer registreras i bokföringen vid rätt tidpunkt, med rätt belopp, med rätt kontering och endast en gång.
- Samband mellan rättelsepost och ursprunglig bokföringspost kan utläsas i bokföringen

Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) Enligt LKBR 3 kap. 8 § ska det för varje ekonomisk händelse finnas en verifikation. Verifikationen ska innehålla uppgift om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad den avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör och, i förekommande fall, ska verifikationen även innehålla upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga enligt LKBR 3 kap. 9 §. I verifikationen ska ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ingå samt sådana övriga uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas. Enligt LKBR 3 kap. 3 § ska ekonomiska händelser

bokföras så att de kan presenteras i registreringsordning (grundbokföring) och i systematisk ordning (huvudbokföring). Detta ska ske på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ekonomiska ställning och resultat.

Vi har valt att granska ett urval om 25 verifikationer med avgränsning på verifikationsserier som är klassificerade som manuellt hanterade (verifikationer som ej genereras av diverse försystem som kundreskontra, lönesystem och leverantörsreskontra).

Granskningen har utförts utan anmärkning.

10.2. Tvister

Vid bokslut så har uppföljning av tvister gjorts. Granskningen utförs utifrån förfrågningar till anställda inom kommunen samt granskning av verifikationer som avser kostnader för juridiska tjänster.

Vi har per bokslut ej kunnat erhålla en sammanställning över aktuella tvister från kommunen. Det är av vikt att kommunen sammanställer samtliga tvister utifrån respektive verksamhet för att ha möjlighet att identifiera potentiella ekonomiska risker som det bör reserveras medel för, t.ex. skadestånd etc.

Vi rekommenderar att kommunen skapar en rutin för att sammanställa pågående och potentiella tvister centralt för att möjliggöra att hantering för reserveringar utförs korrekt och ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning.

10.3. Koncernredovisning

Vid bokslut så har granskning av koncernredovisningen utförts. Vi har identifierat avvikelser mellan den sammanställning vi erhållit och dotterbolagets slutgiltiga årsredovisning.

Sammanställningen av koncernredovisningen har utförts utifrån preliminära räkenskaper från dotterbolaget Tyresö Bostäder. Justeringar har sedan utförts av dotterbolagets räkenskaper efter rapportering till kommunen vilket påverkar kvaliteten på koncernredovisningen då kommunen ej har haft möjlighet att justera sammanställningen enligt justerade räkenskaper från dotterbolaget.

Vi rekommenderar att kommunen tillsammans med dotterbolaget skapar en tillförlitlig rutin för att undvika att fel uppkommer i samband med rapportering och säkerställer att dotterbolagets rapportering i samband med tertial och årsbokslut sköts på ett korrekt sätt och enligt det tidsschema som finns.

11. Tillämpning av RKR R2

11.1. Bakgrund

Den 1 januari 2019 trädde en ny redovisningslag i kraft för kommuner och regioner, (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, förkortas LKBR). Det

normgivande organet, Rådet för kommunal redovisning (RKR), har baserat på den nya lagen givit ut ny normgivning som benämns "Rekommendationer". Baserat på den nya lagen och nya rekommendationer från RKR har kommuner och regioner behövt ändra redovisningsprinciper från och med 2019, vilket påverkar kommunernas och regionernas resultat och ställning i olika avseenden jämfört med tidigare lag och normering.

En av de nya rekommendationerna är RKR R2 som behandlar hur olika typer av intäkter ska redovisas. En betydande intäkt i många kommuner är gatukostnads- och exploateringsersättningar. Baserat på tidigare normgivning har sådana intäkter som regel initialt skuldförts i kommunernas balansräkningar och sedan intäktsförts i samma takt som avskrivningar har gjorts på tillgångar som anses vara finansierade med erhållna ersättningar. Resultateffekten av kostnaden för avskrivningar på sådana tillgångar har sålunda årligen mötts av en motsvarande intäkt som omförts från skuldsidan i balansräkningen.

RKR normerade i RKR R2 (intäktsrekommendationen) att när en kommun erhåller gatukostnads- och exploateringsersättningar så ska dessa redovisas som intäkt i sin helhet när det inte längre föreligger en förpliktelse mot finansiären. Dvs när kommunen enligt en gatukostnadsutredning eller exploateringsavtal har fullföljt sina förpliktelser mot finansiären så föreligger inte längre någon skuld mot denna och de erhållna medlen ska sålunda intäktsföras. Logiken i detta är att när posten inte längre uppfyller definitionen av att vara en skuld så ska den intäktsföras.

Med hänsyn till att beslut fattades sent i RKR under året beslöt RKR att tillämpningstidpunkten av rekommendationen skulle skjutas fram, och träda i kraft för räkenskapsåret 2020 (tidigare tillämpning uppmuntrades emellertid).

En genomgång av ett antal kommuners årsredovisningar för 2019 visar att några valde att förtidstillämpa RKR R2 2019 medan andra valt att inte göra det. Tyresö kommun valde att 2019 fortsatt redovisa gatukostnads- och exploateringsersättningar enligt tidigare praxis och behövde sålunda göra principförändring 2020, samt räkna om tidigare jämförelsetal.

Vi kunde vid delårsbokslutet per 31 augusti 2020 konstatera att Tyresö Kommun hade följt principförändringarna fullt ut, vilket därmed är i linje med god redovisningssed.

Under hösten och vid bokslut har substansgranskning av den bokföringsmässiga övergången och hanteringen till den nya redovisningsprincipen utförts.

11.2. Sammanfattning

Kommunen implementerade R2 fullt ut 2020 vilket medförde att kommunen återlade skuldförda gatukostnadsersättningar och privata investeringsbidrag mot eget kapital.

Inför omföringen så utfördes ett omfattande arbete med att identifiera vad samtliga bidrag kunde hänföras till, det vill säga offentligt eller privat. I och med att flertalet av bidragen erhöles och även slutredovisning utfördes för 10-tals år sedan så har ett omfattande arbete utförts.

Fördelning mellan offentligt och privat bidrag hanteras enligt RKR R2, likt ovan beskrivet på två olika sätt. För offentliga bidrag får intäkterna periodiseras medan för privata bidrag ska kommunen intäktsföra bidraget så snart åtagandet är uppfyllt. Utifrån ovan nämnt har kommunen skapat nya rutiner för att hantera bokföringen på ett sådant sätt att detta kan efterlevas. Kommunen särskiljer nu enligt rutinen om ett bidrag är offentligt eller privat när det inkommer för att på sådant vis kunna spåra samt redovisa på ett korrekt vis. Rutinen avser både anläggningsregistret och huvudboken.

Hantering av bokföring

Totalt antal investeringsbidrag innan omföring uppgick till 85 med fördelningen 41 offentliga, 32 privata och 12 pågående projekt. Antalet objekt avseende gatukostnadsersättning var 34 varav ett var pågående.

Av dessa bidrag så har således 32 privata bidrag omförts till justerat eget kapital med ett belopp uppgående till 46 Mkr och gatukostnadsersättningar har omförts med ett belopp uppgående till 83 Mkr. Totalt har 129 Mkr omförts till justerat eget kapital.

Vi har i vår granskning substansgranskat de privata bidragen och gatukostnadsersättningarna som omförts för att bekräfta att underlag i form av avtal finns tillgängligt samt att bokföring har hanterats korrekt.

I vår granskning har en avvikelse noterats.

- Ett av de privata bidragen är klassificerat som ett offentligt bidrag. Erhållet underlag visar på att bidraget har erhållits från ett aktiebolag ägt av Region Stockholm. Enligt förtydligande gjort av RKR 2020-12-21¹ ska det tydligt framgå i avtalet att aktiebolaget är intermediär som vidareförmedlar bidraget från regionen för att kunna klassificeras som ett offentligt bidrag. Vi har i erhållet avtal ej kunnat utläsa att bolaget är intermediär i detta avseende.

11.3. Slutsats

Kommunen har utfört övergången till den nya redovisningsprincipen utan väsentliga fel och bedöms därmed efterleva god redovisningssed.

¹ <https://www.rkr.se/newsletters/information-infor-arbetet-med-bokslut-och-arsredovisning/>

Tyresö den 14 april 2021

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor

David Ryner
Revisor

Anders More
Certifierad kommunal revisor